

Västerås Stad
Kommunstyrelsen
721 87 Västerås

Yttrande

Stockholm 2021-01-15

Handlingsplan för förebyggande verksamhet enligt LSO

Svensk Försäkring har tagit del av remissutgåvan till handlingsplan för förebyggande verksamhet enligt LSO. Övergripande anser vi att det är en väl genomarbetad plan där en gedigen kartläggning av riskerna genomförts och i anslutning till dess föreslagit ett antal åtgärder. Vi finner att det emellertid finns anledning att peka på några delar i syfte att förbättra planen och planeringen.

Under avsnittet om styrning av verksamheten lyfts årlig uppföljning, utredningar och lärande av olyckor fram. Vi menar att en kontinuerlig övningsverksamhet är viktig såväl för de enskilda delarna som för en kommunal krisledning. Genom övning förbättras förmågan att leda och samverka mellan de olika involverade aktörerna. Involvera gärna det privata näringslivet som kan beröras av händelser i övningen för att minska stuprörstänk.

Svensk Försäkring ingår i den inom det finansiella sektorn gemensamma samverkansforumet Finansiella sektorns Privat Offentliga Samverkan (FSPOS) <https://www.fspos.se/sv/om-privat-offentlig-samverkan/>, vilken leds av Riksbanken och har ett stort antal medlemmar från såväl centrala myndigheter inom det finansiella området som från banker, försäkringsbolag, fondhandlare, Bankgirot och Nasdaq m fl. Detta samverkansforum anordnar i stort sett varje år krisövningar som inbegriper de flesta inom sektorn. Detta har väsentligen underlättat för oss när en verklig kris uppstår, men vi finner i övningarna även svagheter och kan därigenom förbättra resiliensen. Till vår hjälp använder vi ett gemensamt analysverktyg (fyrfältaren) vilket även underlättar samverkan mellan alla aktörer. Måhända kan FSPOS hemsida och verksamhet ge viss vägledning även till ert förebyggande arbete.

Lärande av olyckor är viktigt. Vi vill erinra om att förutom att se på kommunens egna olyckor finns det skäl att studera större olyckor som har inträffat i andra kommuner. Vad hände där? Vilka insatser gjordes? Fungerade de bra? Vilka resurser behövs, etc. Några tips kan vara att se på hanteringen efter jordskredet i Kungälv kommun 2019 eller på hanteringen av sänkta grundvattennivåer i Norrköping 2018.

När statistiken för antalet insatser i Västerås kommun summeras så måste perspektivet ändå bibehållas att många typer av olyckshändelser inträffar sällan och kanske är just de händelserna som kräver de största insatserna. Det finns därför en risk om man stirrar sig blind på vilka resurser som behövts just de senaste åren.

I det förebyggande arbetet angående brand i allmänna byggnader har vi noterat att det finns kommuner som jobbar med väktare för att ha en bevakning som cirkulerar inom kommunen och som - vad vi förstår - haft en god skademinimerande effekt. Ett sådant koncept kan säkert utvecklas till att även omfatta ett allmänt förebyggande arbete på flera områden, såsom brott och allmän skadegörelse. Rent allmänt kan en strategisk plan för brotts- och skadeförebyggande arbete även ha en positiv inverkan på vissa av de uppräknade händelserna. Försäkringsbolagen har i många år haft en relativt restriktiv hållning till att försäkra kommuner mot bakgrund av just ett dåligt brotts- och skadeförebyggande arbete.

Höga trähus nämns såsom en risk med all rätt. Det är dock inte endast brandrisk utan det föreligger även en avsevärd risk vid vattenskador. Dessa kan vara svåra att torka ur i höga trähus, varvid mögel och röta kan uppstå. Det finns flera exempel på att höga trähus tvingats rivas till följd av dessa problem. Detta ställer till problem för såväl boende som för kommun. En viss restriktivitet i byggande av höga trähus bör hållas.

I handlingsplanen nämns att endast ett fåtal naturolyckor sker inom kommunen per år. Så ser det dock ut i alla kommuner. Naturolyckor är inte frekventa, men kan drabba hårt när de väl inträffar. Med klimatförändringarna kommer riskerna dock öka. Ett område som dock har förbisetts i många analyser är att den ökade risken för torka kan medföra sjunkande grundvattennivåer. Detta förhållande kan medföra tre problem:

- Tillgång och kvalitet på dricksvatten sjunker
- Tillgång till släckvatten vid t ex skogsbränder minskar
- Fastigheter kan få sättningar när marken sjunker in till följd av att grundvatten nivån sänks.

Något som möjligen saknas i handlingsplanen är att ta med beroendet av el- och dataförsörjning. Fungerar inte detta kan dels olyckor uppstå eller förvärras, dels blir det svårare att hantera den uppkomna olyckan. Problem i detta avseende bör beakta i handlingsplanen.

Önskemål framställs i handlingsplanen om en delaktighet från försäkringsbolagen avseende att minska antalet bilbränder och bedrägerier som är knutna till dessa bränder. Svensk Försäkring och vårt dotterbolag Larmtjänst följer denna fråga särskilt tillsammans med våra medlemsbolag. Vi har vissa år fört statistik över antal bilbränder som särskilt utreds och där misstanke om bedrägeri kan föreligga. De enskilda försäkringsbolagen försöker lämna tips om förhållningssätt för att parkera säkert. Men samtidigt kan vi konstatera att relativt många av de fordon som brinner saknar försäkring. Bränderna sker ofta i mindre beställda områden där

fordonen ofta har några år på nacken. Vi kan lämna en allmän information och bedriva ett påverkansarbete gentemot polis, men vi har ingen möjlighet att föreskriva för de enskilda försäkringsbolagen hur de ska ersätta bilar som brunnit eller i vilken omfattning de ska särskilt utredas. Att utreda brott är dessutom en fråga för polisen. Försäkringsbolagen utreder endast om det rör sig om en ersättningsbar försäkringskada.

Avslutningsvis vill vi peka på trafiksäkerhet för barn och ungdom. Sällan förekommer trafikundervisning i skolan, varvid många hänvisas till att föräldrarna ger en sådan information. Dessvärre är den nog ganska begränsad. Till detta ska läggas att allt fler avstår från att ta körkort och därmed missar en behövlig trafik-kunskap. Vi ser samtidigt att allt fler barn och ungdomar ger sig ut i trafiken inte bara till fots eller på cykel, utan det sker en kraftig övergång till användandet av lätta elektriska fordon. De som använder dessa saknar ofta all kunskap om trafikregler och hur dessa fordon kan och får användas. Det är således viktigt att barn och ungdom får någon form av grundläggande trafik-kunskap. Enligt vår syn bör tid avsättas i den kommunala skolan för detta ändamål. En sådan kunskap tar de sedan med sig upp i högre åldrar om de nu inte skaffar sig ett körkort. NTFs Trafiken i skolan (www.trafikeniskolan.se) utgör här ett bra redskap för undervisning.

Svensk Försäkring

Staffan Moberg

Svensk Försäkring